

iaeden

SALVEM L'EMPORDA

**institució altempordanesa
per a la defensa i estudi de
la natura.**

**butlletí núm. 167
primavera-estiu 2019**

Butlletí núm. 167
Primavera - Estiu 2019

**Editat per la Institució
Altempordanesa per a la
Defensa i Estudi de la Natura
(IAEDEN), entitat independent
sense afany de lucre i membre
de la Federació Ecologistes de
Catalunya.**

Apartat correus 245 Figueres
Tel.: 972 67 05 31
e-mail: iaeden@iaeden.cat
web: www.iaeden.cat

Junta directiva de la IAEDEN 2018
President: *Llorenç Pascua*
Vicepresidenta: *Bàrbara Schmitt*
Secretari general: *Lluís Serrano*
Tresorera: *Consol Rovira*
Vocals: *Carme Bosch, Ignasi Batet,*
Xavier Vizcaino, Joan Martí,
Vicenç Serradell, Leonel Manso,
Miquel Sanchez, Marcel Gutinell,
Lluís Benejam, Esteve Robleda,
Ariana Seglar, Neus Giró,
Frederic Fortunet, Almodis Ferrer,
Anna Maria Pujol.

Han col·laborat en aquest número:
Marta Ball-Ilosera, Ignasi Batet,
Lluís Benejam, Ramon Caralt,
Sílvia Guitard, Marcel Gutinell,
Berto Minobis, Mireia Monegal,
Llorenç Pascua, Montse Pascual,
Mònica Pepa, Sandra Saura,
Joan Ventura.

Composició de textos:
Fotocomposició Roger - Figueres

Imprès a:
Gràfiques Canigó

Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix
necessàriament les opinions
expressades en les col·laboracions
signades pels seus autors.

© 2019, IAEDEN

S U M A R I

Portada	
Dora Riera i Viñals (1938-1992)	
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	4
Noticiari	8
Salvem l'Empordà.....	14
Va d'amfibis.....	19
Reflexions d'en Ramon: El fre d'emergència.....	21
Butlleta d'inscripció	23

Les aportacions econòmiques a favor de la
IAEDEN-Salvem l'Empordà es poden fer a
TRIODOS, compte núm.

ES12 1491 0001 2130 0007 9133.

Els donatius i la quota de soci/sòcia es poden
desgravar de l'IRPF. Només ens heu de fer saber
el vostre DNI, i us enviem un certificat.

amb el suport de:

Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

Vida (i mort) als Aiguamolls: 3 fotografies

L'escenari. La Diputació de Girona, després de complir amb tots els tràmits, va iniciar, el febrer passat, les obres de “condicionament” de la carretera GIV-6012, de Sta. Margarida a Palau-saverdera, justificant-les pel volum de trànsit que ha de suportar aquesta via (?). El pressupost és d'1,7 milions d'euros.

Recordem que, com a alternativa per fer el mateix trajecte, hi ha l'opció d'una altra carretera, no congestionada i en un estat excel·lent, en què el recorregut s'incrementa, només, 1,5 km.

1a fotografia. Apareix una alzina centenària tallada. Des de la Diputació reconeixen que el fet no estava previst en el projecte. Es buscaran responsables? Segurament, no. És només un arbre però, malgrat això, som molts els qui, veient-lo quotidianament, hi reconeixíem la grandesa d'un ésser viu que ha estat contemporani d'alguns dels nostres avantpassats, ho ha estat, també, de nosaltres i ho podia ser, si se'l hagués deixat viure, dels nostres descendents.

2a fotografia. Quatre activistes de la IAEDEN-Salvem l'Empordà planten, al costat d'un rètol del Parc Natural dels Aiguamolls, un cartell on es qualifica l'obra de “despropòsit”. La carretera objecte de l'obra discorre en un 80% pel Parc i, en bona part, a tocar d'una reserva integral.

¿No haurien de ser aquestes circumstàncies motiu suficient com perquè algú tingués el seny i la visió per convertir aquesta carretera en un vial, només, pel pas de vehicles agrícoles, ciclistes i excursionistes?

3a fotografia. Pocs dies després es troba, morta, una llúdriga atropellada. Això, malaauradament, només és el presagi funest del que pot passar, amb més freqüència, en el futur. La carretera ampliada serà un reclam tant per passar-hi més vehicles com per anar a més velocitat. Els atropellaments de fauna hi abundaran. La llúdriga troba aquí, com moltes altres espècies protegides, uns hàbitats idonis per viure i reproduir-se. Per lògica, s'hauria de tendir a allunyar o eliminar de la proximitat de les reserves qualsevol element que pugui degradar-les.

Fa uns anys, vam mantenir una reunió amb el cap tècnic de carreteres de la Diputació. El motiu era la intenció d'ampliar una altra via emblemàtica: la dels Tres Ponts. Ell intentava fer-nos entendre la necessitat irrenunciable de les obres previstes. Hi va haver un punt que va remarcar especialment. Va dir que quan en una carretera hi ha un accident amb danys personals, si aquesta no compleix amb els requisits que ha de tenir segons el volum de trànsit, i algun dels afectats reclama judicialment, la Diputació pot acabar condemnada com a responsable. Per tant, era millor seguir el protocol al peu de la lletra.

Més enllà d'aquesta dèria de protegir-se l'esquena amb el protocol, ¿no hi ha ningú a la Diputació, que tingui una clara percepció dels temps que estem vivint i del lloc on estan actuant, que vulgui fer camí, amb tots nosaltres, per canviar el futur nefast que ens amenaça? Ara com ara, la direcció que porten les seves carreteres és just la contrària.

CALENDARI D'ACTIVITATS

• **Dissabte 13 d'abril. Jornada de seguiment de migració de rapinyaires**

Jornada matinal per conèixer les principals aus rapinyaires que creuen les nostres terres en el seu viatge de migració. La jornada anirà a càrrec de l'ornitòleg i gran coneixedor dels rapinyaires, Fran Trabalon. El punt de seguiment serà el castell de Bellaguarda del Pertús.

Hora i lloc de trobada: a les 9 h del matí davant del castell de Bellaguarda, al Pertús.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Divendres 3 de maig. Sortida per conèixer els ocells comuns de Figueres**

Sortida ornitològica per la ciutat de Figueres i rodalies per conèixer els ocells més comuns que viuen a la ciutat amb l'ornitòleg Joan Ventura. Aquesta activitat s'emmarca dins les Fires de Figueres.

Hora i lloc: a les 8 h del matí a la Cate de Figueres.

Durada: unes dos hores.

Cal portar: calçat còmode i binocles.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Dissabte 4 de maig. Nit amfíbiga als Aiguamolls**

De nit és un bon moment per endinsar-se en el món dels amfibis, i quin millor lloc que un indret com els aiguamolls de l'Alt Empordà! De la mà de les coordinadores de l'Observatori dels Amfibis, coneixerem millor la biologia d'aquest sorprenent grup animal, aprendrem curiositats de les espècies d'amfibis de la zona i gaudirem d'una nit amfíbiga plena de cants primaverencs.

Hora i lloc: pàrquing del Cortalet (Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà) a les 20 h.

Cal portar: frontal (o llanterna), botes d'aigua, roba de recanvi, roba d'abric i una mica de sopar.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup de Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 5 de maig. Sortida naturalista matinal per observar l'esclat florístic dels prats de dall de Cantallops**

Els prats de dall són hàbitats seminatural, d'interès per la Unió Europea, per la seva elevada riquesa florística i fauna associada. La IAEDEN està desenvolupant un projecte de custòdia agrària amb l'objectiu de conservar aquest hàbitat tant interessant. L'objectiu de la sortida és apropar el coneixement de la seva riquesa florística a tots els interessats i per això ens farem acompanyar per en Joan Font, botànic de la Universitat de Vic.

Hora i lloc de trobada: 9.30 h a les escoles velles de Cantallops.

Cal portar: calçat adequat per caminar i aigua.

Inscripcions: activitat gratuïta subvencionada per la Diputació de Girona. Inscripció obligatòria al correu iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531.

Organitza: Grup custòdia de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 12 de maig. El Fluvià pas a pas, quarta etapa**

Sortida per descobrir els valors naturals i culturals que amaga el riu Fluvià, des del seu naixement fins que arriba al mar. En aquesta quarta etapa, recorrerem la zona entre Argelaguer i Crespià, acompanyats de l'Ignasi Batet. Cal venir preparats per caminar i ser previsors amb el temps que pugui fer.

Cal dur: esmorzar, dinar i prismàtics (opcional).

Hora i lloc de trobada: a la plaça major de Crespià, a les 8.30 h. Deixarem alguns cotxes aquí i amb els altres ens arribarem fins al punt d'inici a Argelaguer. Al final de l'excursió, ja a Crespià, tornarem a Argelaguer a buscar els cotxes que haurem deixat al matí.

Durada: tot el dia.

Aportació i inscripcions: gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Dissabte 25 maig. Jornada de recerca d'orquídies silvestres al PNAE**

Sortida matinal per fer recerca d'orquídies a la zona del Parc Natural dels Aiguamolls, per poder participar en aquesta jornada cal tenir un mínim de coneixement en la identificació d'orquídies.

Hora i lloc de trobada: a concretar.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup Orquidològic de Catalunya, Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Dissabte 1 de juny. Tercer cens d'esperver cendrós a l'Empordà**

Busquem voluntaris que vulguin col·laborar durant tot un matí en el tercer cens d'esperver cendrós de l'Empordà per tal de detectar possibles parelles a la comarca. Al «Noticiari» d'aquest butlletí trobareu més informació.

Aportació i inscripcions: gratuït, cal inscripció prèvia, abans del 29 de maig, per tal d'organitzar la jornada i assignar lloc als voluntaris. Telèfon 972 670 531, iaeden@iaeden.cat, o 972 454 672, apnae@apnae.org Activitat dins el Projecte “Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà”.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà i APNAE.

• **Diumenge 2 de juny. Sortida La fauna del Pirineu**

Sortida per conèixer d'aprop part de la fauna que viu a la Vall de Núria: ecologia de les marmotes, isards, muflons... a càrrec d'Irene Figuerola, Anna Planella i Ignasi Batet.

Cal dur: esmorzar, dinar i prismàtics.

Lloc i hora de trobada: 9.30 a l'estació del Cremallera de Queralbs. **Aportació i inscripcions:** gratuït per als socis de la IAEDEN i menors d'edat, i aportació de 5 € per als no socis. Cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Divendres 14 de juny. Reflexió i debat sobre la Muga**

En l'actual context del canvi climàtic, sumat a l'augment de contaminació dels nostres aqüífers per nitrats, esdevé imperatiu avaluar, reflexionar i debatre el futur de la Muga i els seus aqüífers. Amb aquesta idea iniciem una sèrie d'activitats que permetin fer aportacions en aquest sentit. La primera d'elles serà una conferència a càrrec de Gabriel Borràs, responsable de l'Àrea d'Adaptació de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic i responsable del Life MEDACC (Adaptant la Mediterrània al Canvi Climàtic), que ens presentarà, entre altres aspectes, previsions dels cabals i funcionament de la Muga en els propers decennis.

Hora i lloc: 20 h a la Farinera de Castelló d'Empúries.

Aportació i inscripcions: gratuïta. Activitat dins el Projecte “Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà”.

Organitza: Grup de Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 16 de juny. Taller de Ratafia**

El començament de l'estiu és el moment ideal per conèixer i recollir herbes medicinals per fabricar la nostra pròpia ratafia. Us proposem un any més aquest interessant taller amb l'experta remeiera Sandra Saura, qui ens ensenyarà les virtuts de les plantes medicinals que tenim a prop tot fent una beguda pròpia del nostre país, la ratafia. Serà una activitat matinal: farem un passeig per recollir algunes herbes, i després anirem a Can Met (Figueres) a preparar la ratafia.

Hora i lloc de trobada: 9.30 h davant la Biblioteca de Figueres.

Cal portar: un pot de vidre de boca ampla, de 3 litres de capacitat i 2 litres d'anís dolç.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte “Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà”.

Organitza: Grup de Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Dissabte 29 de juny. Trobada d'estudios@s de l'Alt Empordà**

Amb aquesta activitat es vol crear un espai de trobada de les persones que realitzen estudis del medi natural (fauna, flora, geologia, etc.) a la nostra comarca. L'objectiu de la trobada és difondre el coneixement del patrimoni natural de la nostra comarca així com afavorir l'intercanvi i coneixement entre les persones interessades. La jornada funcionarà amb presentacions de 15 minuts amb 5 minuts per preguntes (realitzant així tres presentacions cada hora). Tothom qui vulgui pot participant d'oient a la jornada. Les persones que vulguin fer una presentació han d'enviar un resum d'un màxim de 30 línies (abans del divendres 31 de maig) a la direcció: iaeden@iaeden.cat A partir de les propostes de ponències s'elaborarà un programa que es farà públic a la web de la IAEDEN el dilluns 10 de juny.

Hora i lloc: a partir de les 9.00 h a la Cate de Figueres.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup de Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà.

• **Diumenge 30 de juny. Matinal de seguiment per conèixer l'estat de conservació del *Silene sennenii***

Amb el biòleg Joan Font farem una sortida matinal de seguiment de la planta endèmica de l'Empordà, *Silene sennenii*, per avaluar el seu estat de conservació.

Cal portar: calçat còmode, gorra, aigua i esmorzar.

Hora i lloc de trobada: 8.30 h al vial de darrere de Decathlon, Figueres.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup de Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà

• **Dissabte 6 de juliol. Jornada de recerca d'Ortòpters al Parc Natural de Cap de Creus**

Des del Grup de Natura de la IAEDEN i el Parc Natural de Cap de Creus, juntament amb la col·laboració de l'APNAE, s'organitza una jornada per intentar localitzar les diferents espècies d'ortòpters que viuen al PNCDC, entre les quals hi ha la protegida i amenaçada a casa nostra llagosta patadora *Saga pedo*. Apunta't a la recerca!

Hora i lloc de trobada: 9.00 h al CAT de Vilajuïga.

Cal portar: calçat còmode i protecció solar.

Aportació i inscripcions: gratuït, però és obligatori apuntar-se a pncapcreus@gencat.cat o al telèfon 972 193 191. Activitat dins el Projecte "Col·labora per la biodiversitat de l'Empordà".

Organitza: Grup Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà, Parc Natural de Cap de Creus amb la col·laboració de l'APNAE.

NOTICIARI

Tornen els campaments de la IAEDEN!

Aquest estiu, des del Grup d'Esplai de la IAEDEN, tornem a organitzar els campaments al Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà per a totes les edats.

Mini-campaments Granota i Cigonya (6-9 anys). Aquest campament pretén ser un primer contacte amb la natura i la fauna i flora del parc, així com amb el món del lleure i l'oci fora de casa que representen uns campaments. En quatre dies i tres nits els nens i les nenes coneixeran la Closa d'en Barraquer i el Cortalet, així com altres indrets del parc.

Dos torns: (25-28 de juny / 28 de juny-1 de juliol) Preu: 149 € (119 per socis de la IAEDEN).

Campament llúdriga (10-13 anys). Una experiència completa al parc natural. El campament llúdriga és una descoberta completa de la zona de les llaunes dels Aiguamolls de l'Empordà, complementat amb moltes activitats de lleure i natura que fan d'aquests deu dies la millor manera d'aprendre a estimar l'entorn natural. A més, el campament llúdriga incorpora la bicicleta, que ens permet anar més lluny i més ràpid, i fer moltes excursions pels voltants!

Un torn: (2-11 d'agost) Preu: 279 € (249 per socis de la IAEDEN)

Inscripcions i més informació a: <https://iaeden.cat/campaments/>

Paral·lelament, estem acabant d'ultimar els preparatius per a fer un camp de treball al Parc Natural de Cap de Creus.

L'estada, per a adolescents de 14 a 17 anys, serà la segona quinzena d'agost a Cadaqués, i es realitzarà un treball tècnic de caire mediambiental combinat amb activitats de lleure. Aquestes dues setmanes són una bona oportunitat per aprendre sobre la flora i fauna del parc i la seva preservació, així com per a conèixer altres joves amb les mateixes inquietuds.

D'aquí molt poc trobareu disponible més informació a la web de l'entitat o a les xarxes socials, o la podeu sol·licitar aesplai@iaeden.cat.

II edició de l'Assemblea General de Socis participativa

El dissabte 23 de febrer vam realitzar l'assemblea anual de socis que, com l'any passat, la vam plantejar de manera participativa.

Després d'explicar la memòria d'activitats realitzades per l'any 2018 i alhora com estàvem treballant i encarant l'any 2019 amb temes que tenim sobre la taula, es va fer un torn obert de paraules perquè els socis participants –una quarantena– expliquessin i preguntessin sobre els temes que més els preocupaven. Per la junta de la IAEDEN és important escoltar la seva veu per tal d'enfocar bé la feina que estem realitzant.

Després es va passar una enquesta per poder avaluar quins temes creuen que cal treballar des de l'entitat. Els resultats els podeu veure en aquesta taula excel.

ASSEMBLEA 2019	punts totals
Urbanisme	107
Aigua	93
Espais naturals i biodiversitat	79
Sostenibilitat i educació ambiental	57

A les xarxes socials ho vam mostrar d'aquesta manera més gràfica.

I vam acabar l'assemblea fent un vermut al so del bon jazz del grup Orlina Trio a la Cate. L'any vinent, hi tornarem!

El tren convencional transfronterer avança

L'11 de febrer d'enguany es va confirmar una bona notícia ferroviària a la línia R11: hi ha hagut un increment de les interconnexions entre Portbou i Cervera de la Marenda. Aquesta millora de les comunicacions ferroviàries entre Catalunya Nord i Catalunya Sud és el fruit de molts anys de lluita i mobilitzacions dels usuaris del territori juntament amb les associacions –Defensem el

tren de l'Empordà/IAEDEN, UTPP, PTP i FNAULT–, els ajuntaments de la contrada i la tasca dura i pedagògica, a favor del tren, dels polítics de proximitat, com per exemple el senador de les comarques gironines per ERC, Jordi Martí, el qual ha defensat i ha batellat d'una forma diàfana a favor del tren convencional i la mobilitat sostenible, a la cambra alta espanyola a Madrid. Cal tenir molt present que el tren convencional és el millort mitjà de transport per tal de lluitar amb efectivitat contra el canvi climàtic.

El tren convencional, social i transfronterer, juntament amb l'AVE/TGV més que mai han de ser complementaris, però cal evitar, de totes totes, que les grans inversions a l'alta velocitat no provoquin bandejament en el tren convencional, i molt menys el tren convencional social i transfronterer. La R11 i la RG1 ben modernitzades i ben coordinades amb els trens TER de la Regió d'Occitània de la SNCF tenen molt de recorregut. La complementarietat ferroviària a la zona transfronterera de Portbou/Cervera és la clau de volta d'una bona mobilitat ferroviària i humana entre Perpinyà/Figueres i més endavant Narbona/Girona, per la costa. Aquest tren social de proximitat –a diferència de l'AVE/TGV– té/ha de tenir la funció de relligar tot el territori i exercir d'element indispensable de l'equilibri territorial Això cal que ho entenguin els nostres polítics empordanesos, gironins, catalans, espanyols, rossellonesos occitans i francesos, i, en general, per tot el teixit associatiu de l'anomenada societat civil, molt influïda negativament per la mobilitat antiga i malgirbada i irracional del vehicle privat.

Josep M. Loste

Portaveu de Defensem el Tren de l'Empordà

Voluntaris per l'esperver cendrós

Ja fa tres anys que, des del grup de natura de la IAEDEN i l'APNAE organitzem un dia de cens de parelles d'esperver cendrós que crien a la nostra comarca per tal d'ajudar els responsables del seguiment de l'espècie perquè puguin prendre les mesures corresponent per salvar els nius. Enguany també organitzarem el cens el dissabte dia 1 de juny, i us animem, a tothom que vulgui, a participar-hi. L'objectiu principal d'aquesta jornada és assegurar que no quedi cap parella sense detectar a la zona.

Tot i així hem de dir que el seguiment de l'esperver cendrós per part dels responsables, no es pot fer només en un dia i la feina s'estén des del mes de maig fins a finals de juny, ja que és important detectar els nius com més aviat millor per aplicar les mesures de protecció corresponents. Aquest seguiment a vegades és complicat i difícil, ja que comporta moltes hores d'espera i vigilància en camps de cereals per poder detectar les possibles parelles. És per això que enguany, a part del dia puntual del cens, voldríem contar amb voluntaris que vulguin col·laborar més activament en la recerca durant més dies, acompanyat pels experts que fan el seguiment. És important que la gent que s'ofereixi a col·laborar tingui un mínim de coneixement d'identificació de l'espècie. Els interessats poden enviar un correu a grupnatura@iaeden.cat i ja ens hi posarem en contacte.

Foto: Ramon Fortià

Continuem amb els prats de dall de l'Albera

Seguint amb l'estudi, seguiment i recuperació de prats de dall de l'Albera començada l'any 2016, enguany la Diputació de Girona està finançant una nova empenta en la recuperació d'aquests hàbitats d'interès. La IAEDEN ha estat treballant activament els darrers anys per a garantir la pervivència dels prats de dall i basses temporànies de l'Albera i compatibilitzar l'ús agroramader amb la conservació dels seus valors naturals.

La intenció de la IAEDEN és ser impuls per a la recuperació de les pràctiques pradenques habituals en els prats de dall i la revalorització del material vegetal generat. Per això, l'interès de finançar la neteja i desbrossada de prats de dall abandonats i finançament de la pràctica del dall durant els primers anys de recuperació, amb la intenció d'obrir noves vies comercials que permetin la consolidació d'aquesta activitat econòmica més enllà de la durada de l'impuls inicial del programa de custòdia i, per tant, que esdevingui una aposta per a la conservació futura dels prats de dall.

Foto: Montse Pascual

Per això, durant aquest hivern, s'han signat nous acords de custòdia amb propietaris de prats de dall de l'Albera que, per diferents motius, havien abandonat l'activitat agrícola que els mantenia. Després de les pluges d'aquest hivern, hem pogut comprovar sobre el terreny que, tot i que no llueixen l'herba típica d'aquests prats, perquè hi havia proliferat matollar, sí que són uns prats que s'entollen perquè després de les pluges d'aquest hivern han estat alguns mesos mig negats.

En aquests prats, després de la visita amb en Joan Font que és el botànic que ens assessora, s'ha decidit quina és la intervenció més adient per cada prat per tal de facilitar el creixement de l'herba i flora diversa durant la propera primavera. Aquest primavera, es repetirà el seguiment florístic dels prats de dall amb els que tenim acord de custòdia. I de cara al mes de juny es repetirà el dall de l'herba dels prats de dall que gestiona la IAEDEN d'acord amb el propietari.

Per tots els que estiguen interessats, el diumenge 5 de maig organitzarem un passejada pels prats de dall amb en Joan Font que ens introduirà a la varietat florística que presenten els diferents prats i podrem gaudir d'una passejada per aquest entorn tan agradable com desconegut.

A més, la primavera passada la Diputació de Girona va encarregar a l'Òscar Aguado, expert en insectes pol·linitzadors, un inventari d'insectes pol·linitzadors de prats de dall a l'Albera que es va realitzar en alguns d'aquests prats de dall i que tenia com a objectius identificar i inventariar insectes pol·linitzadors de prats de dall de l'Albera; posar en valor la funció indispensable dels insectes pol·linitzadors per al manteniment de la flora dels prats de dall; i posar en valor els prats de dall, la gestió tradicional dels prats pels propietaris i els acords de custòdia.

I que va tenir com a resultat 251 espècies d'insectes pol·linitzadors identificats en 14 jornades de camp (jornades en què la meteorologia va ser bastant desfavorable). Tot i això, els resultats són espectaculars amb la identificació de 102 espècies d'abelles i vespes, 77 dípters (mosques, etc.), 34 escarabats i 38 papallones.

SALVEM L'EMPORDÀ

Més de 30 científics donen suport perquè l'estany Llampol s'inclouï dins de Xarxa Natura 2000, una figura de protecció europea

Tal com us vam explicar en el butlletí anterior, la IAEDEN i alguns veïns de la zona han estat treballant i han aconseguit aturar temporalment la tramitació administrativa d'una granja de 2000 porcs a Sant Climent Sesebes perquè s'ha ignorat la presència d'un estany a 90 metres de distància inclòs en l'inventari de zones humides de Catalunya. I, per tant, no s'ha considerat la normativa corresponent que garanteix la protecció del sistema hídric associat a aquesta bassa temporal de l'Albera.

El 24 de novembre de 2018 va tenir lloc, a la Jonquera, la Trobada d'Estudiosos del Patrimoni Natural de l'Albera, amb la participació de 15 comunicacions i l'assistència de més de 40 participants. En la taula de conclusions de la trobada es va posar en valor la necessitat de preservar, de tota alteració,

aquesta zona descrita. Es va fer èmfasi en la necessitat de demanar al Departament de Territori i Sostenibilitat el compliment del Pla de l'Estratègia ESNATURA 2030, presentat aquest mes de novembre per la Generalitat de Catalunya, en el seu punt 12: "Es revisarà el catàleg de zones humides de Catalunya, se li atorgarà un reconeixement legal específic, i les zones que es considerin prioritàries s'incorporaran al Sistema d'Espais Naturals Protegits".

Amb aquest argument, ha estat fàcil trobar la implicació de molts científics i estudiosos de la zona que han donat suport a la proposta de la IAEDEN, resultant de les conclusions de la Trobada d'estudiosos de l'Albera, per donar suport a la protecció d'aquest espai per la seva vital importància pel que fa al seu patrimoni natural i ecològic. Per tot plegat, s'ha demanat específicament que la zona compresa entre el riu Torrelles (EIN riu Llobregat d'Empordà) i els dos polígons protegits de l'EIN Basses de l'Albera, on es troben aquest conjunt de closes, basses i estanys, on es mantenen hàbitats i espècies de flora i fauna d'interès comunitari, s'afegeixi a la resta de les zones protegides de l'EIN Basses de l'Albera i que passi a formar part de la Xarxa Natura 2000.

Esperem que el Departament de Territori i Sostenibilitat ens escolti i aviat puguem celebrar que la seva protecció integral sigui una realitat.

Foto: Lluís Benejam

Sortida de la IAEDEN a l'estany de Llampol realitzada el diumenge 24 d'abril.

Acció contra l'ampliació de la carretera GIV-6102 als Aiguamolls

El desembre del 2018, la Diputació de Girona va iniciar les obres d'ampliació de la carretera GIV-6102, que es troba entre Roses i Palau-saverdera. El 80% d'aquesta carretera, d'uns 3 quilòmetres en total, es troba dins del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, vorejant part de la Reserva Natural Integral dels Estanys. Es dona la incongruència que actualment s'està redactant un Pla de Gestió de la Reserva Natural Integral I –que queda afectada per aquesta carretera– i una de les prioritats és minvar el nombre d'atropellaments i l'impacte negatiu de les carreteres sobre la fauna del Parc. L'execució d'aquestes obres implicaran, evidentment, una transformació sobre aquest espai protegit, augmentant-ne la pressió antròpica i el trànsit rodat. Cal recordar, a més, que el Parc Natural va fer els seus informes per matisar els impactes, en comptes de negar-se a ampliar-la.

També cal tenir en consideració que l'ampliació de la carretera no ha estat reclamada per cap actor usuari d'aquesta carretera: ni pagesos, ni ajuntaments... La Diputació de Girona es defensa, s'empara i es justifica en termes de seguretat. Però alhora la IAEDEN no ha obtingut documentació seriosa de cap registre d'incidències ni accidents greus en aquesta carretera, ni s'han realitzat càlculs seriosos d'IMD (intensitat mitjana diària de trànsit). Dos dels indicadors bàsics que potser podrien avalar la necessitat d'ampliar una carretera al bell mig del Parc Natural dels Aiguamolls.

L'adjudicació es va realitzar a l'empresa Rubau-Tarrés que cobrarà 1,7 milions d'euros per la rehabilitació d'una carretera que ningú demana. És una injustícia ambiental.

Acció realitzada per la IAEDEN-Salvem l'Empordà el 8 de febrer de 2019.

Acció a la botiga Custo de Barcelona, promotors de l'hotel de Sa Guarda a Cadaqués

La IAEDEN-Salvem l'Empordà, els Amics de la Natura de Cadaqués i la plataforma SOS COSTA BRAVA van realitzar una acció, el divendres 22 de març a Barcelona, per a sol·licitar al dissenyador internacional Custo que rectifiqui i aturi les obres de la urbanització Sa Guarda de Cadaqués.

La urbanització que està prevista, tal com podeu veure en la fotografia, a la part alta del municipi, darrere l'església de Cadaqués i la zona urbana adjacent, .pretén construir 104 cases i un hotel de 4.000 m².

Després de fer dos escrits per sol·licitar l'aturada de les obres per diversos incompliments i davant la negativa de l'Ajuntament de Cadaqués i de la Generalitat de Catalunya de sol·licitar-ho als promotors, es va decidir posar noms i cognoms dels promotors.

Els germans Dalmau (Custo i David) tenen una empresa, Domus Viator SL, on tenen la major part de la junta de compensació de la urbanització. I, per tant, són corresponsables de les obres que s'estan fent actualment. Segons documentació oficial i segons el registre de la propietat de Roses, a partir de la informació oficial i pública sol·licitada, l'empresa Domus Viator SL té un embargament administratiu de la finca per Hisenda per valor d'1.240.207 €.

Foto: SOS Costa Brava

Aquesta informació ens reafirma amb la inviabilitat d'aquesta urbanització, ja que segons la Llei d'urbanisme, la viabilitat econòmica de la promoció és un requisit imprescindible per a poder executar planejament.

Davant l'embargament de terrenys al promotor principal, calia doncs exigir l'aturada immediata de les obres i ha de requerir a la Junta de Compensació i als promotors principals l'aportació de la justificació de la viabilitat econòmica ajustada a les noves circumstàncies i l'aportació de garanties addicionals. És evident que no es podran pagar, a més, les quotes urbanístiques derivades d'aquesta operació urbanística, de manera que la solvència econòmica de l'actuació, ara per ara, no està garantida i s'incompleixen els requisits establerts a la legislació urbanística relatiu a la viabilitat i a la solvència econòmica dels projectes urbanístics.

Per aquesta raó, vam voler fer públic que, mentre la Unesco declara la pedra seca com a patrimoni de la humanitat, en Custo i la seva empresa li és un impediment per fer el seu hotel i seguir especulant amb el territori.

VA D'AMFIBIS

L'observatori dels amfibis dels Aiguamolls de l'Empordà

Durant els últims anys, els amfibis han sofert una gran davallada a escala mundial, ja que són un dels grups animals més vulnerables als efectes del canvi global. És per aquest motiu que l'estat de les seves poblacions és una de les principals preocupacions de la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Natura) així com també d'altres organitzacions internacionals i locals que vetllen per la conservació del medi ambient. Entre les principals causes del declivi hi trobem: les espècies introduïdes, el canvi climàtic, la destrucció d'hàbitat i les malalties emergents.

La IAEDEN, juntament amb la Fundació del Zoo de Barcelona, vàrem crear l'Observatori dels Amfibis, amb seu als Aiguamolls de l'Empordà. El nostre objectiu principal és el de vetllar per la conservació i millora de la gestió d'aquest grup animal.

Foto: Observatori dels Amfibis

Aquests dies, amb l'arribada de la primavera, les primeres pluges i la pujada de temperatures nocturnes, les granotes es posen a cantar i a buscar parella. Els gripaus comuns (*Bufo spinosus*) i els tritons i salamandres ja fa setmanes que estan actius. Busquen llocs adequats a on posar els ous, llocs tranquils, amb pocs depredadors i moltes plantes aquàtiques a on dipositar-los.

L'equip de l'Observatori dels Amfibis es posa en marxa, com cada any des del 2015, i sortim a mostrejar de març a juny, en plena època reproductiva dels amfibis, que és quan es poden detectar millor. Sortim a buscar amfibis en plena nit i també durant el dia, perquè ens hem proposat fer l'Atlas dels Amfibis dels Aiguamolls de l'Empordà. A més, també prenem dades ambientals, com la temperatura, la humitat o el tipus d'hàbitat per poder veure possibles efectes del canvi global sobre les poblacions amfíbiques dels aiguamolls. Ens interessa molt saber com afecta la presència d'espècies al·lòctones depredadores com la gambúsia o el cranc americà, ja que els trobem àmpliament exteses. També mirem la presència de malalties emergents com el ranavirus o la quitridiomicosis, de la qual vam trobar una granota pintada (*Discoglossus pictus*) afectada per aquesta malaltia el primer any de mostreig.

Tota la feina emocionant que comporten les sortides amfíbiques es veu recompensada quan detectem les poblacions en plena activitat, ja sigui cantant, en amplexes, o nedant. De fet, ja hem trobat totes les espècies d'anurs citades al parc, des de les més abundants reinetes (*Hyla meridionalis*), gripaus corredors (*Epidalea calamita*) i granotes verdes (*Pelophylax perezi*) fins a les granotes pintades considerades exòtiques (*Discoglossus pictus*). També els primerencs gripaus comuns (*Bufo spinosus*) i els discrets gripaus d'esperons (*Pelobates cultripipes*) i granotetes de punts (*Pelodytes punctatus*). Tot i això, durant aquests anys de projecte, no hem detectat cap exemplar d'urodel, cosa que ens fa pensar que les antigues poblacions de tritons poden estar en perill d'extinció als Aiguamolls de l'Empordà.

Si voleu conèixer millor la nostra tasca, podeu participar amb el nostre equip de voluntariat, o compartir alguna de les activitats amfíbiques que realitzem cada primavera. Podeu trobar tota la informació a la nostra web: amfibi.cat, fruit també d'aquest projecte, i que esperem que hi trobeu el que busqueu i que us agradi.

Equip de coordinació de l'Observatori dels amfibis: Maria Pifarrer, Cecilia Pedertera i Sandra Saura Mas.

REFLEXIONS D'EN RAMON

El fre d'emergència

La imatge de 30 ossos polars menjant en un abocador d'escombraries a l'arxipèlag de Novaya Zemlya, a l'Àrtic rus, perquè el desglaç provocat pel canvi climàtic els impedia arribar fins al seu aliment, les foques, ha motivat que la reflexió d'avui sigui sobre la urgència de frenar el canvi climàtic. Per a trobar solucions davant d'aquest fenomen, les Nacions Unides celebren, des de fa 24 anys, les Conferències anuals sobre Canvi Climàtic (COP) a les quals assisteixen uns 200 països. El desembre de 2018 es va celebrar la COP24, a la ciutat polonesa de Katowice, que havia d'instar els països a presentar nous plans per a retallar les emissions de CO₂ tal com reclamava l'últim informe del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic de Nairobi de 2016. Però els Estats Units, l'Aràbia Saudita, Rússia i Kuwait, amb grans interessos en el mercat de combustibles fòssils, no volien aquest acord i van boicotejar les conclusions de la COP.

D'altra banda, també la Unió Europea manifesta certa preocupació pel tema i proposa als governs disminuir fins a zero, el 2050, les emissions d'un dels principals gasos responsables del canvi climàtic, el CO₂, però, quan ja hauríem d'estar disminuint-los, se segueixen incrementant a Europa i també al món. Conseqüentment ja són moltes les veus que afirmen que zero emissions de CO₂ en 2050 no s'aconseguirà.

En aquest context d'impotència i d'irresponsabilitat d'alguns governs i sectors productius, la pregunta de sempre és què s'hauria de fer per a aconseguir la descarbonització atmosfèrica. No hi ha resposta fàcil, ja que a la ineficàcia institucional s'ha de sumar que hi ha pocs camins per a canalitzar la preocupació de molts. Però un d'aquests camins es va obrir en el discurs final de la COP 24, una adolescent de 15 anys, GRETA THUNBERG, que davant de representants de 190 països, va dir: "Només parlem de moure'ns cap endavant amb les mateixes idees que ens han ficat en aquest problema, fins i

tot quan l'única cosa assenyada és tirar del fre d'emergència... la nostra civilització està sent sacrificada perquè uns pocs tinguin l'oportunitat de continuar fent grans quantitats de diners." I al final rematava: "No sou prou madurs per a dir les coses com són, fins i tot aquesta càrrega ens les deixeu als joves." Aquest discurs tan clarivident s'ha propagat per les xarxes i ha generat un moviment de protesta juvenil per tot Europa, amb manifestacions de milers de joves que estan exigint als adults modificar aquest complex i insensat model en el qual vivim.

Segons alguns científics, si seguim amb la producció exponencial de gasos d'efecte hivernacle, la mare terra GAIA podria provocar una altra extinció massiva d'espècies com les que han ocorregut al llarg de 3.500 milions d'anys de vida en el planeta, seria la sisena extinció, però aquesta amb l'ajuda de l'home.

Finalment, i recuperant l'inici d'aquesta reflexió, desconec què els va succeir a aquells pobres ossos de la Sibèria. L'última notícia és que dubtaven de si matar-los a tots, o no, perquè el trasllat era massa car. No seria sorprenent que els haguessin matat ja que pot ser que aquests homes, com molts altres, no hagin heretat el respecte cap a la natura que tenien les primeres nacions que poblaven la terra. Si els governs haguessin aplicat aquesta respectuosa cultura, no estaríem ara patint el canvi climàtic. Com diu la Greta, ara ja és urgent "tirar del fre d'emergència."

Ramon Caralt Elias

Gaudeix de l'aigua amb nosaltres TOT L'ANY!

TARIFES PLANES SK KAYAK

- ☛ Us descobrim els millors indrets en caiac
- ☛ A partir de 40€ al mes

LLANÇÀ - SANT PERE PESCADOR

- ☛ Sortides als Parcs Naturals del Cap de Creus i als Aiguamolls de l'Empordà
- ☛ Botiga de Llançà OBERTA sempre!

www.kayakcostabrava.com reserves@skkayak.com ☎ 972 12 11 12 - 627 43 33 32

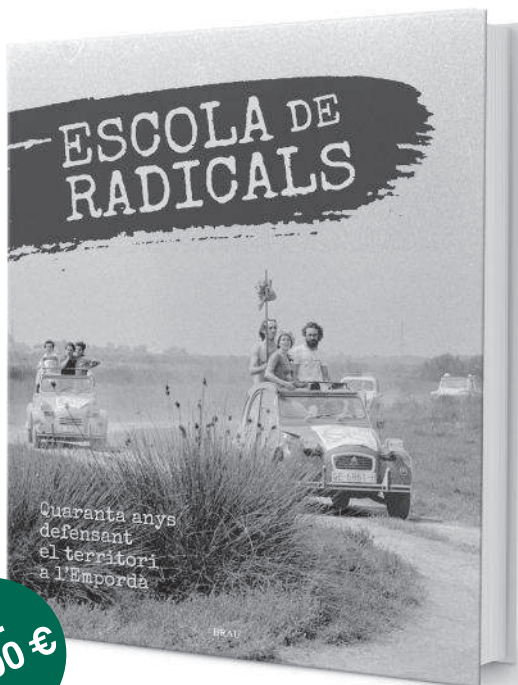
BRAU EDICIONS

www.brauedicions.com

ESCOLA DE RADICALS

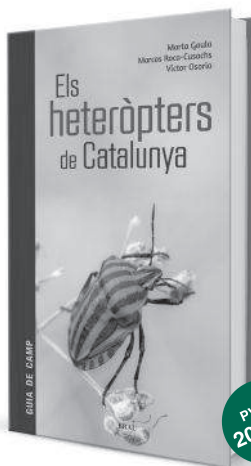
Quaranta anys
defensant
el territori
a l'Empordà

PVP:
25,00 €

/ Diversos autors /

Crònica de l'activisme ecologista empordanès.

PVP:
20,00 €

Els heteròpters de Catalunya

Marta Goula / Marcos Roca-Cusachs / Víctor Osorio

La primera guia de camp d'aquests insectes a casa nostra. 142 espècies, amb fotografies, característiques i proposta de noms comuns en català.